

Семінар-практикум

*Реалізація змісту освітньої лінії
«Мовлення дитини»*

Базового компонента дошкільної освіти

Проблемні питання:

- 1. Заняття як провідна форма роботи з розвитку мовлення та навчання рідної мови.**
- 2. Засоби й методи роботи з розвитку мовлення.**
- 3. Вікові особливості розвитку мовлення дошкільників.**
- 4. Рекомендації для вихователя щодо забезпечення ефективності мовленнєвих занять.**
- 5. Тест для самодіагностики “Мовленнєва робота з дошкільниками”.**

Складові змісту роботи з мовленнєвого розвитку

- ❖ звукова культура мовлення;
- ❖ словникова робота;
- ❖ граматична правильність мовлення;
- ❖ зв'язне діалогічне і монологічне мовлення.

Заняття – провідна форма роботи з розвитку мовлення та навчання рідної мови

Формування в дітей умінь:

□ використовувати в мовленні:

- інтонаційні засоби виразності;
- порівняння;
- образні вирази.

□ контролювати:

- темп мовлення;
- силу голосу;

□ утворювати ступені порівняння прикметників.

□ узгоджувати слова в реченнях різних конструкцій.

□ скласти сюжетні розповіді.

Класифікація мовленнєвих занять

□ **За способом організації:**

- **індивідуальні**, на яких об'єднують дітей одного рівня мовленнєвого розвитку (1-4 особи)
- **індивідуально-групові** (4-8 осіб)
- **групові** (до 15 осіб)
- **фронтальні**, або загально групові (з усіма дітьми вікової групи)

□ **За спрямованістю:**

- **тематичні**, спрямовані на розв'язання одного мовленнєвого завдання (розвиток словника, формування граматично правильного мовлення, формування звукової культури мовлення чи зв'язного мовлення)
- **комплексні**, у процесі яких комплексно реалізують три мовленнєвих завдання (наприклад: розвиток зв'язного мовлення, формування звукової культури, граматично правильного мовлення)

Методичні аспекти проведення спеціальних занять із розвитку мовлення

Необхідно формувати в дітей навички організованої суспільної мовленнєвої поведінки, зокрема:

- слухати і чути інших;
- висловлюватися, коли запитують;
- слухати і розуміти мовлення, адресоване кожному.

Запитання

- ✓ спонукають до розмірковування
- ✓ пошуку точної відповіді
- ✓ зіставлення і свідомої оцінки кількох варіантів розв'язання мовленнєвого завдання

Позитивне емоційне тло

Досягти цього педагог може за умови використання доступних і цікавих для дітей прийомів навчання, створення атмосфери емоційного комфорту для кожної дитини, доброзичливості, зацікавленості в успішному засвоєнні знань. Пожвавлює заняття зазвичай доречне використання під час роботи з дітьми таких **засобів гумору**, як-от: жарти, прислів'я, приказки, іронічні загадки, забавлянки тощо. Енергійність, емоційність, позитивний настрій педагога передаються вихованцям, що, у свою чергу, підвищує їхній інтерес до навчання, активізує мовлення.

Зміна видів діяльності

- Доцільно у процесі роботи на занятті почергово залучати дітей до різних видів діяльності, тобто поєднувати мовленнєві засоби з іншими засобами і способами відтворення змісту навчального матеріалу.
- Так, сприяючи введенню до активного словника дошкільників певного слова, наприклад «веселка», попросіть визначити його словесно (що це?), описати за допомогою засобів образності (як вона?), зобразити за допомогою долоньок, скласти з різноколірних стрічок, намалювати тощо.
- Залучення дітей до активної діяльності забезпечить їхню високу інтелектуальну-мовленнєву активність.

Ігрові прийоми навчання

- Ігри – дидактичні; народні; рухливі з текстами та діалогами;
- ігрові вправи;
- сюрпризи;
- забавлянки;
- ігрові життєві ситуації спілкування, в яких дитина є активним мовцем.

Організаційні особливості заняття

Ефективність мовленнєвого заняття забезпечує його оптимальна організація. Розташовувати дітей на занятті варто так, щоб було зручно вести розмову(очі в очі) не лише з педагогом, а й з однолітками. Необхідно чергувати різні види дитячої активності, а також різні способи організації дітей для розв'язання мовленнєвих завдань із метою збереження інтересу та ініціативності дітей. Слід пам'ятати, що ефективність мовленнєвого заняття залежить від мовленнєвої активності дітей: чим більше говорять діти, тим ефективніше заняття.

Часові межі

Під час визначення часових меж заняття необхідно насамперед орієнтуватися на збереження у дітей працездатності та інтересу. Заняття має завершитись за мить до того, як діти самі про це вас попросять. Щоб відчувати це, вихователю треба навчитися спостерігати за станом дітей і помічати явні та приховані ознаки втомленості дітей. Орієнтиром для вихователя щодо визначення доцільності часових меж заняття з розвитку мовлення мають слугувати затверджені нормативи тривалості занять у різних вікових групах.

Специфіка організації занять інтегрованого типу

Під час інтегрованих занять поєднують кілька напрямів діяльності дітей:

- ✓ **художньо-естетичний** – музика, образотворче мистецтво;
- ✓ **інтелектуально-мовленнєвий** – ознайомлення з навколишнім середовищем, розв'язання соціально-комунікативних проблемних ситуацій;
- ✓ **логіко-математичний**;
- ✓ **природний** .

Спілкування

Спілкування активізує пізнавальну діяльність дітей, – це саме той вид мовленнєвої діяльності, що має бути пріоритетним на заняттях інтегрованого типу.

Спілкування сприяє:

- закріпленню знань дітей із різних розділів програми;*
- активізації, уточненню і збагаченню словника;*
- розвитку діалогічного й монологічного мовлення;*
- формуванню комунікативних навичок;*
- удосконаленню – виразності мовлення; загальної культури мовлення.*

Види занять інтегрованого типу

- ❖ навчально-пізнавальне
- ❖ навчально-ігрове
- ❖ заняття-гра,
- ❖ заняття-змагання,
- ❖ заняття-розвага
- ❖ контрольне.

Засоби й методи роботи з розвитку мовлення

Традиційні методи не втратили своєї актуальності.

Змінилися не самі методи, а характер їх використання, позиції педагога і дітей у процесі їх застосовування. Так, науковці рекомендують віддавати перевагу використанню творчих мовленнєвих завдань і вправ, реалізації принципу багатоваріантності у процесі їх розв'язання.

Водночас з'явилися **інноваційні методи і засоби** розвитку мовлення дошкільників, серед яких побудова заняття у вигляді словесних подорожей у світ казки, фантазії, природи, мистецтва, звуків, фарб, книги тощо. Такі заняття можна проводити як у формі діалогу, так і у формі полілогу.

Традиційні методи та прийоми розвитку мовлення дошкільників:

- ✓ бесіда за змістом картини і розповідання за картиною
- ✓ переказ художніх текстів
- ✓ самостійні розповіді дітей (із власного досвіду, творчі)
- ✓ дидактичні ігри
- ✓ мовленнєві ситуації
- ✓ ігрові мовленнєві вправи

Інтерактивні методи

- ❖ оптимальна активізація дітей;
- ❖ спільна діяльність вихователя та дітей у режимі рівноправного спілкування;
- ❖ створення умов для переживання успіху кожним учасником педагогічної взаємодії;
- ❖ обов'язкова рефлексія процесу навчання і виховання – осмислення доцільності обраних завдань, форм роботи, способів діяльності, причин невдач або досягнення цілей.

Полілог сприяє:

- *формуванню* в дітей: прагнення мати власну думку; звички самотійно мислити;
- *розвитку* здібностей: формулювати та аргументувати свою думку; висловлювати думки найдоцільнішими способами; обстоювати власну позицію відповідно до вікових можливостей.

Індивідуальна мовленнєва робота

Мовленнєва компетенція

Мовленнєва компетенція – це вміння адекватно й доречно спілкуватися рідною мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення.

Чинники ефективності роботи з розвитку мовлення

- Теоретична підготовка педагогів, їхні професійні уміння і навички.
- Мовлення вихователя, що є взірцем для дітей.
- Доброзичливе, зацікавлене ставлення педагога до кожної дитини, що стимулює її бажання вступати у діалог.
- Предметно-розвивальне мовленнєве середовище, створене на групах.
- Співпраця з батьками щодо мовленнєвого розвитку дітей.
- Вдало розроблена система планування роботи з розвитку мовлення.

Вікові особливості розвитку мовлення дошкільників

Рекомендації для вихователя щодо забезпечення ефективності мовленнєвих занять

Тест для самодіагностики “Мовленнєва робота з дошкільниками”

ЦЕ ЦІКАВО!

УСМІХНИСЬ!

ЖИТТЯ ПРЕКРАСНЕ!!!:).